

Christiansholm, Sølyst, Hvidøre, Belvedere og Emiliekilde

Ved Kystvejens sammenløb med Strandvejen syd for Bellevue kaster den store og festlige Hvidørevilla sit hvide reflekslys nedover den forbigående. Går man lidt ind i landet forbi Emiliekilden ad Emiliekildevej, finder man endnu et stort hvidt og elegant formet hus, Sølyst. Længere mod nord helt ude ved Strandvejen ses Belvedere, og modsat jernbanen ses endelig det store gamle landsted Christiansholm.

Landstedernes epoke i Danmark begynder med Enevælden i 1660. Det nye styre rekrutterede som noget nyt sine embedsmænd blandt borgerne. De boede i byen og rekreative sig på landsteder i omegnen - især den nordlige omegn. Der kan i alt opregnes knapt 100 landsteder i Gentofte Kommune fra 1660 til 1920. Kun ganske få er tilbage i dag, men en del navne er bevaret som stednavne, fx Eltham, Taffelbay, Bliadah, Constantia, Strandlund, Adelaide.

I 1666 fik historikeren og digteren Vitus Bering overdraget Klampenborg-området af kongen, og han opførte her et beskedent landsted, som regnes for Danmarks første. Det fik i 1670 navn efter den nye konge, Christian V. Landstedet gik tilbage til kronen ved Berings død i 1675. Agent, storkøbmand Just Fabritius, der tjente formuer på handelen med Kina og Indien, fik i 1746 Christiansholm givet af kongen

og opførte derpå det landsted, som står i dag. Huset er en stor rektangulær bygning med en midtrisalit på alle fire sider.

Just Fabritius opførte endnu et landsted, 'Sølyst', omkring 1760. Der er tale om et smukt træbeklædt hus med et fremhævet midterparti i tre fag, se også side 46. I 1776 overtog den senere statsminister, grev H. E. Schimmelmann, Sølyst. Efter hans hustrus, Emilies, død i 1780, rejste han mindesmærket 'Emilias Kilde', tegnet af N. A. Abildgaard nedenfor parken. Den nord for beliggende Belvedere er opført i første halvdel af 1800-årene. Huset er træbeklædt og hvidmalet, og facaden domineres af det fremhævede midterparti og den store altan på første sal.

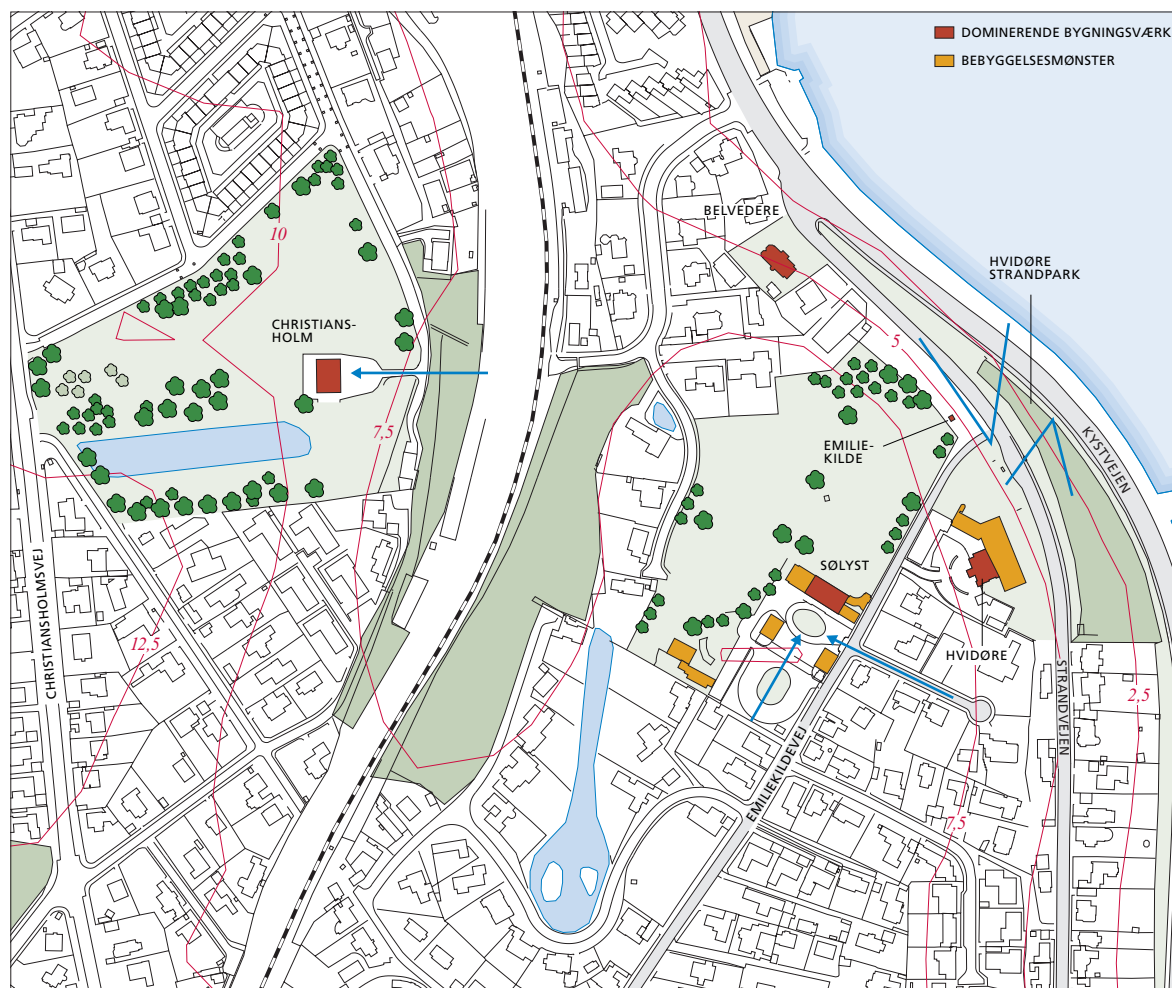
Hvidøre er opført i 1871-72 af arkitekt Johannes Schrøder som sommervilla for legationsråd F. C. Bruun. Bygningen blev i 1906 købt af Christian den IX's døtre, dronning Alexandra af England og kejserinde Dagmar af Rusland. Sidstnævnte boede her til sin død i 1926. Hvidøre ejes idag af NOVO, som i 1980 har ladet arkitekterne Dissing og Weitling udvide bygningen i kælderplanet. Nedenfor er anlagt en strandpark ved havearkitekt C. Th. Sørensen og med Poul Baumann som arkitekt for mur og pergola. Se foto side 56 nederst.

Det nuværende Christiansholm er opført i 1746 som en 9 gange 7 fags bygning med midtrisalitter på alle fire facader.

Landstedet Hvidøre er et markant hus, som er særdeles synligt nede fra Strandvejen.

Syd for Bellevue ligger lidt tilbagetrukket ikke mindre end fire landsteder, 1:5.000.

N.A. Abildgårds mindesmærke 'Emilias Kilde' ses på hjørnet af Emiliekildevej og Strandvejen.